

15 AUGUST - ZIUA MARINEI ROMÂNE

Nu credem să existe român care să nu iubească apele - de munte, de șes sau hotărnicind dealurile subcarpatice, lacurile din căușul munților, bălțile și tăurile năpădite de stuf și papură; apoi, pâraiele învolburate de viituri ori râurile hrăpărețe cu vâltori bolborosind sub revărsarea păienjenişului de afluenți dornici de preamărirea Dunării și împărăția Deltei, ca-ntr-un final să deașeze în Marea cea Mare, ademenitoare de catarge și dominată de tentația atâtor aventuri. Și când vara își adjuceacă supremația asupra cerului și pământului, singur universul unduitor de valuri răvășite de vânturi ne apără de vipie, opunând caniculei adierea brizei și mângâierea catifelată a talazurilor înspumate. Și-atunci, la 15 august, lumea creștină prăznuind Adormirea Maicii Domnului le oferă marinarilor ocazia să-și preamărească protectoarea și ocrotitoarea Sfânta Marie. Și-această zi, atribuită oficial în calendarul marilor serbări nautice ca sărbătoare națională, devine pentru noi toți, marinari prin profesie, prin vocație sau prin predestinare atașați unei zodii de apă sau nemarinari copleșiți de admirație pentru curajoșii hărăziți apelor, adunați în porturile Mării Negre, de la Mangalia la Sulina, ale Dunării din Cazane și până la Tulcea și încă și la Biczaz, de unde slobozeau odinioară voinicii codrilor plutele pădurilor moldave, marea sărbătoare a nației.

Invitație la festivalul Mării Negre

Prin adresa cu nr. 6082 din 6 august 1902, Cristea Georgescu, primarul Constanței, din dorința de a atrage turiști, se adresa primarilor comunelor urbane reședințe de județ din toată țara, atenționându-i asupra semnificației acestei sărbători: „Cu ocazia serbării zilei de 15 august a.c. - Sfânta Maria -, patroana Marinei, vor avea loc în apele Constanței și pe uscat niște serbări demne de văzut precum regate, alergări, serate venețiene, mare bal pe apă, bărci alegorice, descoperirea Americii, naufragiul Meduzei, corabia Argonauților și altele.”

La 15 august 1902, Ziua Marinei a fost marcată la bordul crucișătorului „Elisabeta” printr-un Te-Deum la care a luat parte și ministrul de război Dimitrie A. Sturdza, urmat, în după-amiaza și seara aceleiași zile, de un banchet și serbarea marinărească propriu-zisă, dată în folosul Palatului Invalizilor. Un an mai târziu, la regate au participat și bărcile vasului de război rus „Psezuape”, aflat în vizită în portul Constanța. De la un an la altul, serbările au sporit în amploare și semnificații. Astfel, în anul 1911, serbările au fost organizate de Societatea Marinarilor „Regina Elisabeta”. Manifestările au fost deschise pe 14 august, zi în care s-au desfășurat la Constanța cursele de bărci cu vele și rame, militare și civile. Premiile au fost asigurate de domnul Heitz, antreprenorul Cazinoului comunal și de către compania dramatică „Davila”. Programul a continuat cu o excursie pe mare cu vaporul „Împăratul Traian” și o serată venețiană. Aceasta a constat în focuri de artificii, serenade de mandolină și gitară în gondolă, coruri, dansul mateloților și dansuri naționale pe un ponton luminat a giorno, apariția de monștri marini și bărci alegorice, defilarea emblemei societății, apărarea unei cetăți la coastă, corabia naufragiată, mare bombardament naval între o galeră genoveză și un torpilor, carnavalul bărcilor remorcate ș.a. Serbarea propriu-zisă, de a doua zi, a

cuprins manevra de salvare a unui vas naufragiat, scafandri la lucru în apă și la suprafață, sărituri cu bicicletele în mare, cavaleria nautică și alergări de cai pe mare, catarg orizontal și vertical cu premii, curse după rațe, curse de sandoline, curse în adâncime pentru scoaterea din fundul mării a diferite obiecte, fără costum de scafandru, curse de înot și, din nou, excursie cu vaporul „Împăratul Traian”.

În anul 1912, serbarea nautică a fost pusă sub Înaltul Patronaj al Majestății Sale Regina Elisabeta, inițiativa organizării sale aparținând Societății „Regina Elisabeta” a Marinarilor Civili din Constanța. În programul întrecerilor marinărești au apărut probe noi precum „Care-i mai tare” (trasul la parâma din bărci), curse în saci, respectiv curse de alergări doi câte doi legați de picior, lupta pe școndri, ghiordelul magic, lupta cavalerilor de Malta etc. Acestea se continuau în noapte cu jocurile de proiectoare de pe nave, coruri, statui de marmură, fântâni luminoase, serenade în bărci, dans și altele.

Reprezentării interbelice

Ulterior, imaginația organizatorilor a amplificat pitorescul întrecerilor cu probe noi precum cursele de tauri, săriturile în apă, meciurile de cocagne, cursele cailor de mare, vânătoarea de rațe și surprize... româno americane, ocazionate de prezența la manifestări, la 15 august 1920, a echipajului contratorpilorului U.S.S. 210.

Programul nocturn a inclus aprinderea pavoazului electric, jocuri cu proiectoare, coruri, statui de marmură, fântâni luminoase, naufragiul „Meduzei”, serenade în bărci și dans. Conform relatării inserate în paginile ziarului „Farul” de luni, 29 august 1921, programul serbărilor nautice din anul respectiv a constat din regate (bărci militare cu 4 și 5 rame, bărci armate de ofițeri, bărci fără rame, bărci civile cu rame) și jocuri (școndrul dracului cu purcel în gură, parâma miraculoasă, curse de înot, goana după rațe, corul misterios, disperării, cocoșării salvatori, sărituri, curse de cai marini, lupta cu maurii, naufragiații „Meduzei”). Seara, surprizele au continuat cu artificii, focuri bengale, coruri și serată venețiană.

În anul 1924, semnalul începerii serbărilor mării a constat în trei lovituri de tun, urmate de curse de bărci militare și de lotci de pescari cu câte trei, două și o ramă, salturi în apă, polo pe apă, exerciții de scafandrieri, curse de dandy, exerciții de trapez, curse de bărci fără rame, curse de înot, tobogan, vânătoare de rațe și explozii de mine marine, după care, pe bordul bricului „Mircea”, amiralul Vasile Scodrea a împărțit premiile.

Ziua Marinei s-a serbat în virtutea aceluiași frumoase tradiții și la bordul bricului „Mircea”, care, în perioada 1 iulie-2 septembrie 1925, a executat un marș de instrucție pe itinerariul Constanța, Pireu, Navarin, Corfu, Durazzo, Boche di Cattaro, Ragusa, Suda, Rhodos, Smirna, Ceanak, Cospoli, Constanța. Deși se afla departe de țară, în portul Suda din Insula Creta, la 15 august legendarul velier-școală a ridicat marele pavoaz. Serbarea, constând din curse de bărci, curse de înot, sărituri, Tug of war (trasul la parâma), curse în saci, lupte în apă și pe tangon etc., a fost o reușită, toți câștigătorii fiind premiați.

La 15 august 1928, în prezența membrilor Casei Regale, cu prilejul festivităților ocazionate de serbarea patronului Marinei Române, au fost botezate cele patru hidroavioane „Savoia”, sosite la Constanța cu câteva zile înainte, yachtul „Isprava” al Principesei Ileana și cutterul „Domnița Ileana” al Yacht Clubului Regal Român. Concursurile nautice și de natație au fost recompensate cu Cupele „Principele Nicolae”, „Regina Maria” și „Principesa Ileana”. La aceste competiții, care au adăugat probe noi precum regate, sărituri de la trambulină, înot, jocuri și surprize marinărești gen Balena Mării Negre, Lebăda care face ouă, Flota lui Ramolitus, Zâna Mării etc. a participat și echipajul bricului polonez „Lwow”.

În anul 1933, între concursurile specifice Zilei Marinei au figurat cursa de bărci cu 8 rame, ștafetă înot, curse de baleniere, curse de care romane, alergări cu bărci fără rame, curse de lotci, cursa înotătorilor fond, hidroglisoare, tragerea cu parâma între două bărci, cai marini, sărituri de pe platformă, curse de bărci cu ofițeri. După ora 18.00, au urmat alte surprize: jocuri pe gabară,

școndru cu purcei, goana după rațe, torpile submarine, lupta cu prăjina și explozia unei mine.

Așezată la loc de cinste între datinile neamului, Ziua Marinei a continuat să fascineze opinia publică și oaspeții de onoare ai marinarilor români. Printre aceștia s-au numărat, la 15 august 1935, și un grup de membri ai Ligii Navale Poloneze care au oferit Regelui Carol al II-lea și primarului Constanței, Horia P. Grigorescu, medalia de bronz a Ligii, o hartă a canalului proiectat să unească Marea Baltică cu Marea Neagră și o frumoasă cupă cu apă din Marea Neagră, simbol al înfrățirii celor două mări.

În anul următor, cu același fericit prilej, Regele Carol al II-lea a hotărât ca unica școală pentru toți marinarii români să se numească Școala Navală a Majestății Sale „Mircea” și a creat „Medalia Maritimă”, transformată în anul 1938 în „Virtutea Maritimă”. De asemenea, la 15 august 1936 a fost botezat în cadrul festiv al serbărilor primul submarin românesc, „Delfinul”.

La 15 august 1937, pentru prima dată în istoria relațiilor bilaterale, Franța a trimis la Constanța contratorpilorul „Vauban”, pentru a o reprezenta la serbările Zilei Marinei.

În acest an, Federația Română de Sporturi Nautice a organizat prima caravană nautică din România, sub numele „Caravana Marele Voievod Mihai”, la care au participat toate asociațiile sportive nautice civile și militare din țară. Caravana a plecat din Giurgiu în ziua de 5 iulie și a ajuns după 12 etape la Constanța.

Un an mai târziu, din cauza doliului național pricinuit de moartea, în ziua de 18 iulie, a Reginei Maria a României, tradiționalele serbări de Ziua Marinei au fost amânate pentru data de 8 septembrie - Nașterea Maicii Domnului.

La 15 august 1939, aspirantul Mihai Mare Voievod de Alba Iulia a intrat în compunerea statului major al distrugătorului „Regina Maria”, unde, pe timpul tempestei din 5-6 ianuarie 1938, dovedise calități marinărești demne de destoinicia membrilor echipajului acestei nave. De asemenea, Regele Carol al II-lea a pus piatra fundamentală a portului Tașaul.

În perioada celui de-al Doilea Război Mondial, Ziua Marinei a fost sărbătorită „într-un cadru de reculegere, constând într-un serviciu divin la toate bisericile din localitate, în prezența delegațiilor de la unitățile Marinei și s-a făcut pomenirea eroilor marinari, căzuți la datorie, în campaniile 1877-1913, 1916- 1918 și din războiul actual”.

La vremuri noi, surprize pe măsură!

Din anul 1954, când Ziua Forțelor Maritime Militare s-a serbat, conform Decretului Prezidiului Marii Adunări Naționale nr. 309 din 29 august 1953, în prima duminică din luna august, programul Zilei Marinei a fost adaptat noii ideologii promovată intens și în rândurile oștirii. Ca urmare, la 1 august 1954 s-a serbat pentru prima dată în Republica Populară Română Ziua Forțelor Maritime Militare. Un an mai târziu, la propunerea Comandamentului Forțelor Maritime Militare, au fost editate de către Direcția Superioară Politică a Armatei o serie de materiale promoționale, precum afișe, panouri, lozinci, cărți poștale, iar prin grija Ministerului Industriei Alimentare au fost fabricate țigările „Marinar”! Talentul marinarilor nu a dezamăgit așteptările publicului, în Programul Zilei

Marinei regăsindu-se probe noi precum săriturile bufe în apă, executate de actorii de la Teatrul Forțelor Maritime Militare, nunta atacată de pirați, „Serbările Mării”, care din 1970 au prefațat Ziua Marinei, Concursul de grație și frumusețe „Miss Litoral”, desantul infanteriștilor marini, turnirul bărcilor, ștafeta nautică, parada ambarcațiunilor alegorice, salturile din elicopter, schi nautic, platforme alegorice cu scene din pregătirea pe specialități a marinarilor, acrobații aeriene, platforme cu aparate și numere de gimnastică, carnavalul nautic al măștilor etc. Lor li s-au adăugat Botezul la Ecuator, Pescarul amator, Comoara piraților, demonstrații ale navelor de stins incendii ș.a. Momentul solemn al arborării pavilionului și marelui pavoaz a fost dintotdeauna acompaniat de intonarea Imnului național și cele 21 de salve de salut tradiționale.

Tradiția continuă...

Din anul 1990, o dată cu revenirea la tradiție prin celebrarea Zilei Marinei Române la sărbătoarea Sfintei Marii - Praznicul Adormirii Maicii Domnului, organizatorii, atât la Constanța, cât și în celelalte orașe porturi maritime și fluviale, au reintrodus în programele serbărilor elemente tradiționale cât și probe noi, în pas cu specificul local și preferințele publicului spectator al noului mileniu.

Astfel, printre elementele de noutate se numără aterizarea parașutiștilor la punct fix, lansarea scafandrilor de luptă de pe vedete și din elicopter, recuperarea unui scafandru aflat în dificultate, executarea unui desant de către infanteriștii marini, respingerea atacului aerian asupra navelor de suprafață, lansări de torpile, demonstrații de lupte și karate și, nu în ultimul rând, atractivul spectacol al fanfarei Forțelor Navale, cu french cancan și majorete.

Pentru a da o încărcătură cuvenită acestui regal marinăresc, Liga Navală Română și Muzeul Marinei Române organizează anual, în perioada 15 iulie-15 august, sub genericul „Luna spiritualității marinărești”, o atractivă suită de manifestări culturale științifice și competiții nautice, dotate cu premii, dedicate îndeosebi tinerilor și turiștilor litoralului românesc.

După aderarea României la Alianța Nord-Atlantică, Ziua Marinei Române a devenit nu numai prilejul ideal de reconfirmare a tradiționalei ospitalități marinărești ci și o oportunitate pentru reconfirmarea capacităților tehnicotactice ale navelor de luptă, precum și a standardelor de interoperabilitate atinse de echipajele acestora.

MARIAN MOȘNEAGU